

DEFINOVANIE PREKÁŽOK VPLÝVAJÚCICH NA MALÉ A STREDNÉ PODNIKY¹

MÁRIA SHEJBALOVÁ MUCHOVÁ² – KAMILA MITRO NEMČÍKOVÁ³

Defining Obstacles Affecting Small and Medium-sized Businesses

Abstract: *The article points to the significance of small and medium-sized enterprises, which account for about 99% of the total number of entrepreneurs, and are an integral part of Slovakia's and the EU's market economy. Small and medium-sized businesses provide coverage of demand and meet the needs and expectations of consumers, increasing their competitiveness on the market. At the same time, they form a significant part in job creation and are a component of economic and social stability. The development of these businesses depends on the quality of the business environment in the country in the form of a clear legislative, optimal tax, levy and administrative burden, the availability of financial resources, which are at the same time the main obstacles affecting their market activities.*

Keywords: *business entity, commercial companies, self-employment, business barriers, development of business entities*

JEL Classification: O 10, M 20

Úvod

Malé a stredné podniky na Slovensku majú výrazný podiel na celkovej tvorbe hrubého domáceho produktu. V príspevku je charakterizova-

¹ The paper was presented at the International Conference on “Small and Medium-sized Business in European Economic Area”, Slovak Association of Small and Medium-sized Businesses and the Self-employed and the University of Economics in Bratislava, Bratislava November 2017.

² Mgr. Mária Shejbalová Muchová, PhD., Technical University in Košice, Košice, Slovak Republic, e-mail: maria.shejbalova.muchova@tuke.sk

³ Kamila Mitro Nemčíková, Technical University in Košice, Košice, Slovak Republic, e-mail: kamila.nemcikova@gmail.com

né a následne analyzované prostredie podnikateľských subjektov pôsobiacich v jednotlivých častiach krajiny. Ďalej príspevok poukazuje na množstvo a pestrosť podnikateľských subjektov, ktoré majú zastúpenie vo všetkých odvetviach podnikateľskej sféry. Poukazuje taktiež na prekážky a dôvody ukončenia podnikateľskej činnosti, s ktorými sa subjekty stretávajú najčastejšie a uvádza návrhy na rozvoj malých a stredných podnikov.

Metodológia

Cieľom príspevku bolo na základe dostupných údajov z databázy Štatistického úradu a analýzy prieskumu podnikateľského prostredia malých a stredných podnikov (MSP) posúdiť stav a možnosti rozvoja malých a stredných podnikateľov na Slovensku. Dosiahnutie hlavného cieľa bolo podmienené čiastkovými cieľmi:

- charakterizovať MSP a trend ich vývoja na Slovensku,
- z realizovaného vlastného prieskumu determinovať hlavné prekážky vplyvajúce na fungovanie a rozvoj podnikania a určiť ich dosah,
- navrhnúť riešenia na rozvoj MSP.

Analýza prostredia MSP na Slovensku

Hlavnú súčasť podnikateľského prostredia na Slovensku a v EÚ predstavujú MSP, ktoré sú charakteristické regionálnymi a vlastníckymi pomermi a kapitálom [10]. Ako je uvedené v tabuľke č. 1, MSP tvoria podniky, ktoré zamestnávajú menej ako 250 osôb a ktorých ročný obrat nepresahuje 50 miliónov eur a/alebo celková ročná súvaha nepresahuje 43 miliónov eur.

Tab. č. 1

Počet pracovníkov a finančné limity určujúce kategórie podnikov [2]

Kategória podniku	Mikropodnik	Malý podnik	Stredný podnik
Počet pracovníkov	< 10	< 50	<250
Ročný obrat	≤ 2 mil. eur	≤ 10 mil. eur a / alebo	≤ 50 mil. eur
Ročná bilančná suma	≤ 2 mil. eur	≤ 10 mil. eur	≤ 43 mil. eur

Z údajov Štatistického úradu SR vyplýva, že na území Slovenska

bolo v roku 2016 celkovo evidovaných 575 101 aktívnych podnikateľských subjektov, t. j. subjektov, ktoré mali v sledovanom referenčnom období zamestnancov, tržby alebo investície. Z evidovaných 575 101 aktívnych podnikateľských subjektov bolo 346 991 fyzických osôb, ktoré predstavovali MSP, a 228 110 právnických osôb, z ktorých približne 0,14 % (t. j. 789 podnikateľských subjektov) predstavuje podiel veľkých podnikov. V medziročnom porovnaní rokov 2015 a 2016 sa celkovo zvýšil počet podnikateľských subjektov o 5,31%, čo predstavovalo nárast fyzických osôb o 2,52 % a právnických osôb o 9,85 %. (Tab. č. 2.) [12].

Tab. č. 2

Počet aktívnych podnikateľských subjektov podľa právnych foriem [12]

Právna forma	r. 2015	r. 2016	Medziročný nárast (v %)
Právnické osoby (PO)	207 655	228 110	9,85
Fyzické osoby (FO)	338 467	346 991	2,52
Spolu	546 122	575 101	5,31

V roku 2016 predstavoval počet právnických osôb 39,6 % a fyzických osôb 60,4 % z celkového počtu aktívnych MSP na Slovensku. Na konci roka 2016 bolo evidovaných 346 991 aktívnych fyzických osôb, z ktorých bolo 93,5 % živnostníkov s počtom 322 968, a 228 110 všetkých aktívnych právnických osôb, z ktorých 87,74 % predstavovalo 200 141 obchodných spoločností. (Tab. č. 3.)

Tab. č. 3

Medziročný počet právnych foriem podnikania a počet ich najväčších skupín [12]

Rok	Právnické osoby	Obchodné spoločnosti	Fyzické osoby	Živnostníci
2015	207 655	183 531	338 467	316 460
2016	228 110	200 141	346 991	322 968

Prameň: [12], vlastné spracovanie.

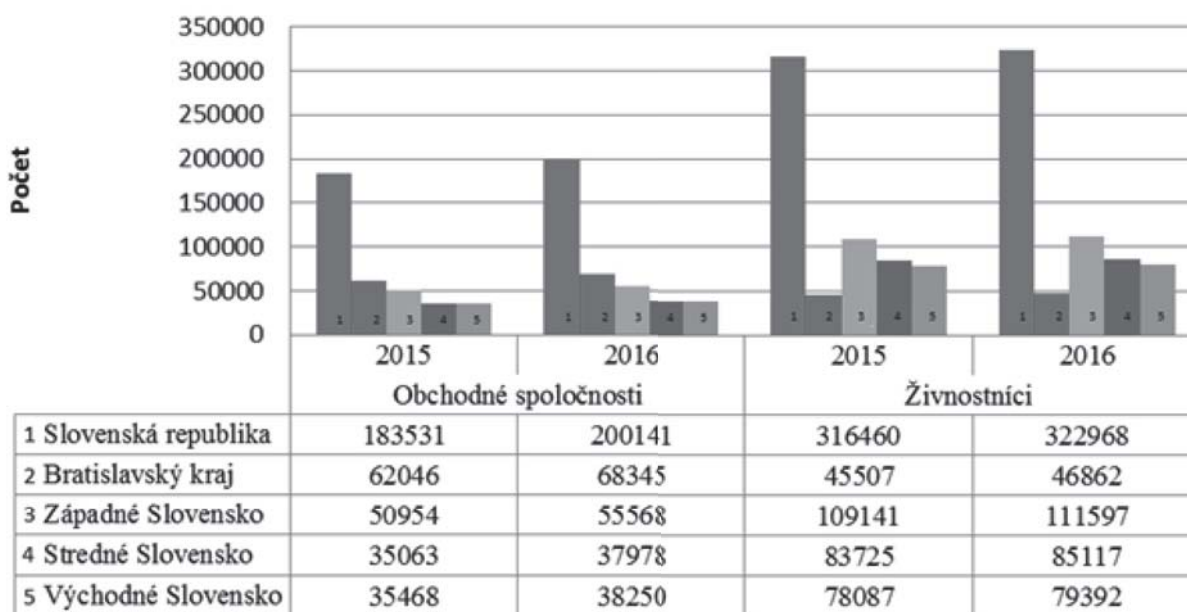
Z údajov Štatistického úradu bol zistený v roku 2016 nárast právnických a fyzických osôb oproti roku 2015, no v rámci percentuálneho vyjadrenia počet obchodných spoločností poklesol o 0,64 % a počet živnostníkov v roku 2016 poklesol o 0,42 %.

Z regiónov Slovenskej republiky má v počte obchodných spoločností najväčšie zastúpenie Bratislavský kraj a v počte živností západoslovenský región, čo je uvedené v grafe č. 1.

Z celkového hľadiska medziročne vzrástol počet obchodných spoločností o 16 610 a živností o 6 508 v porovnaní s rokom 2015.

Graf č. 1

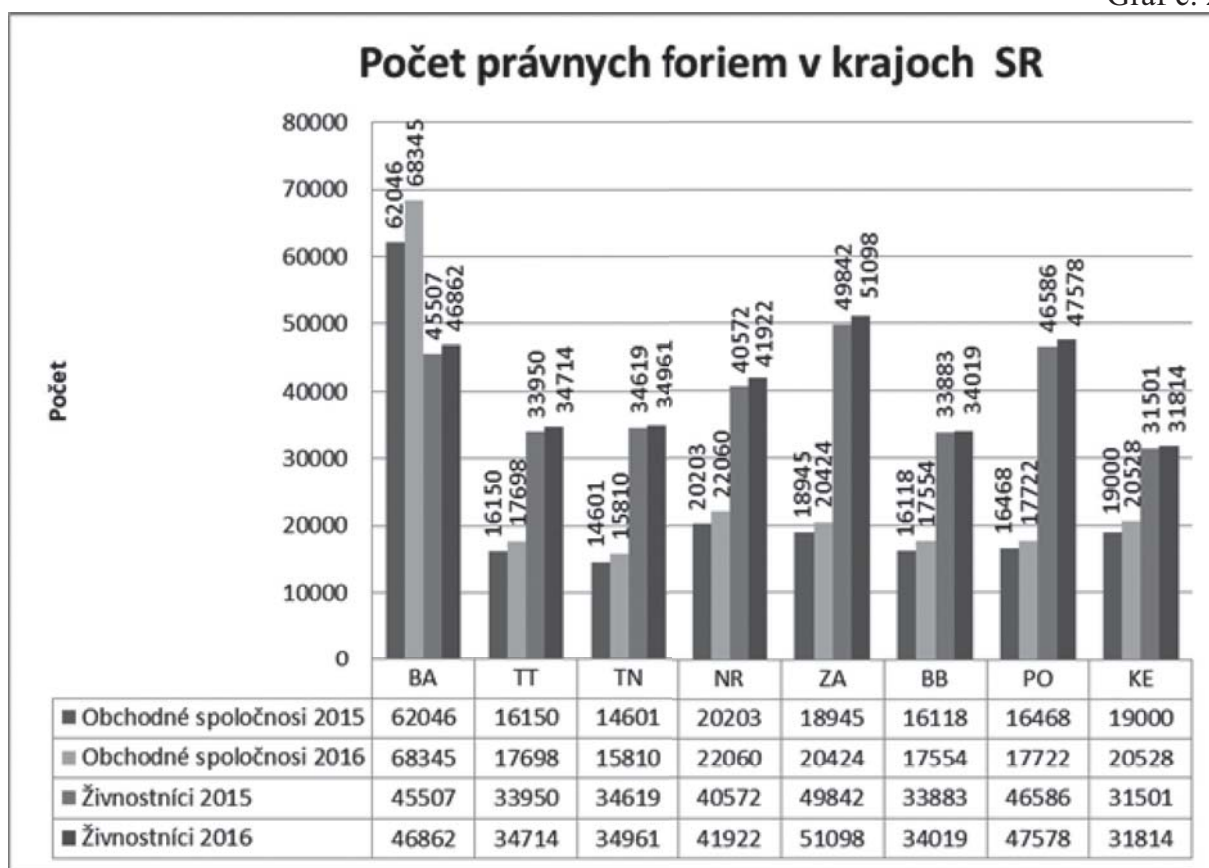
Počet právnych foriem v regiónoch SR

Prameň: [12], vlastné spracovanie.

Ako sme už spomenuli vyššie, pri počte obchodných spoločností v rámci regiónov, aj v rámci okresov mal najväčší počet obchodných spoločností v roku 2016 Bratislavský kraj (34,15 %), za ním nasledoval Nitriansky kraj (11,02 %), Košický kraj (10,26 %), Žilinský kraj (10,20 %), Prešovský kraj (8,85 %), Trnavský kraj (8,84 %), Banskobystrický kraj (8,77 %) a s najmenším počtom právnych foriem obchodných spoločností v krajoch bol na poslednom mieste Trenčiansky kraj (7,9 %). Z pohľadu živnostníkov v roku 2016 najväčšia časť pôsobila v Žilinskom kraji (15,82 %), za ním nasledoval Prešovský kraj (14,73 %), Bratislavský kraj (14,51 %), Nitriansky kraj (12,98 %), Trenčiansky kraj (10,82 %), Trnavský kraj (10,75 %), Banskobystrický kraj (10,53 %) a najnižší počet živnostníkov pôsobil v Košickom kraji (9,85 %). (Graf. č. 2.)

Graf č. 2

Prameň: [12], vlastné spracovanie.

Viac ako štvrtina obchodných spoločností z celkového počtu okresov 79 bola zastúpená okresmi Bratislava II (8,75 % – 17 510), Bratislava I (8 % – 16 009), Bratislava III (5,24 % – 10 493) a Bratislava V (4,53 % – 9 071). Do prvej desiatky okresov s najväčším počtom obchodných spoločností patria okresy Žilina (3,81 % – 7 626), Bratislava IV (3,27 % – 6 549), Banská Bystrica (3,17 % – 6 340), Nitra (3,16 % – 6 320), Prešov (2,73 % – 5 463) a okres Komárno (2,53 % – 5 058). Najmenej obchodných spoločností sa nachádzalo v okresoch Poltár (0,11 % – 214), Sobrance (0,1 % – 205) a Medzilaborce (0,05 % – 106).

Takmer desatina z celkového počtu 322 968 živnostníkov pôsobila v roku 2016 v 3 zo 79 okresov, ktoré predstavujú okres Žilina (3,72 % – 12 023), okres Nitra (3,3 % – 10 650) a okres Prešov (2,89 % – 9 334). Na chvoste sa nachádzajú okresy Poltár (0,28 % – 900), Sobrance (0,26 % – 825) a Medzilaborce (0,16 % – 530).

Zo zistených údajov vyplýva, že najväčší počet obchodných spoločností sa nachádzal v Bratislavskom kraji v okrese Bratislava II a naj-

väčší počet živnostníkov sa nachádzal v Stredoslovenskom regióne, v Žilinskom kraji, v okrese Žilina. Naopak, najmenší počet obchodných spoločností a živnostníkov bol vo východoslovenskom regióne, v Košickom kraji v okrese Sobrance a v Prešovskom kraji v okrese Medzilaborce.

V roku 2016 najväčšiu 31 % časť z MSP – podnikov podieľajúcich sa na celkovej tvorbe hrubého domáceho produktu v bežných cenách v rámci odvetvia tvorili subjekty pôsobiace v sektore veľkoobchod a maloobchod a opravy motorových vozidiel a motocyklov. K ďalším významným odvetviam patrili: priemyselná výroba – 16 %, stavebníctvo 13 %, doprava a skladovanie 10 %, ubytovacie a stravovacie služby 7 % a poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov 5 %. Ostatné odvetvia tvorili podiel menší ako 4 %. V tom istom sledovanom období MSP – živnostníci dosiahli taktiež najvyšší podiel na vytvorenej pridanej hodnote v odvetví veľkoobchodu a maloobchodu; opravy motorových vozidiel a motocyklov tvorili 25 %, významné zastúpenie malo stavebníctvo – 22 %, 16 % dosiahli MSP – živnostníci pôsobiaci v sektore poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov, sektor priemyselnej výroby mal 14 % zastúpenie a výroba kovov a kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení dosiahla 7 %. Aj v tomto prípade všetky ostatné odvetvia tvorili podiel menší ako 4 %. [8, 9]

Špecifickosť v rozdielnosti zastúpenia MSP i obchodných spoločností a živnostníkov na Slovensku spočíva v ich naviazaní na miesto pôsobenia, čo v jednotlivých častiach Slovenska bolo a stále je ovplyvnené pomalým rozvojom daných oblastí. Nachádzame tu málo rozvinutú infraštruktúru, nedostatočné množstvo kvalifikovanej pracovnej sily, nízku kúpnu silu a občiansku vybavenosť a i.

Problémy a prekážky v jednotlivých častiach Slovenska sa prejavujú v nespokojnosti podnikateľských subjektov, výsledkom čoho býva zánik a zrušenie podnikateľskej činnosti.

Prekážky vplývajúce na fungovanie a rozvoj MSP

Z prieskumu vykonaného v prvom kvartáli 2017 na vzorke 288 respondentov MSP, ktorú tvorili aktívni a bývalí podnikatelia, bolo možné určiť hlavné prekážky v podnikaní na Slovensku. (Pozri graf č. 3.)

Graf č. 3

Prameň: vlastné spracovanie.

Daňové a odvodové zaťaženie

Z prieskumu je zrejme, že u 66,70 % respondentov je možné v rámci daňového a odvodového zaťaženia predpokladať nespokojnosť so systémom, ktorý funguje v daných inštitúciách. Preto v oblasti daňového zaťaženia by podnikatelia privítali výrazné zjednodušenie a sprehľadnenie celého daňového systému, konkrétne zrušenie výnimiek a špeciálnych režimov či sadzieb. V daňovej oblasti by sa mohli tvorcovia legislatívy inšpirovať obdobím zavedenia tzv. rovnej dane, zmapovať kľúčové výnimky v zákone o DZP vrátane návrhu na ich odstránenie.

V súčasnosti sú sociálne odvody rozdelené na platby do 7 fondov – nemocenské poistenie, starobné poistenie, invalidné poistenie, poistenie v nezamestnanosti, úrazové poistenie, garančný fond a rezervný fond solidarity. Zamestnávateľ platí za zamestnanca celkovú sumu odvodov v stanovenej výške a následné kategorizovanie do fondov by malo byť výlučne úlohou Sociálnej poisťovne.

Nárast administratívnych povinností je príliš výrazný najmä pri zamestnaní prvého zamestnanca. Je zrejme, že viacerým povinnostiam (najmä registrácii na daňovom úrade, v Sociálnej poisťovni či v zdravotnej poisťovni) sa nedá vyhnúť. Treba urobiť analýzu, ktorej zameraním bude identifikácia

všetkých povinností a napríklad možnosť vybaviť všetky na jednom mieste.

Administratívna záťaž

Podnikatelia sa pri svojej činnosti okrem základných daňových a odvodových povinností musia vysporiadať aj s množstvom ďalších registračných či administratívnych povinností, ktoré im vo väčšej či menšej miere zvyšujú finančné zaťaženie. Bolo to zrejmé aj z prieskumu, v ktorom až 46,70 % opýtaných respondentov označilo administratívnu záťaž za jednu z najväčších prekážok v podnikaní. Respondenti sa v tejto oblasti najčastejšie sťažovali na množstvo rôznych povinností a na ich neprehľadnosť.

Častým nedostatkom súčasného systému je, že bežní (a najmä začínajúci) podnikatelia nemajú praktickú možnosť spoznať všetky registračné a administratívne povinnosti, ktoré im ako podnikateľom vznikajú. Znamená to, že hoci by chceli podnikáť v súlade so všetkými predpismi, bráni im v tom množstvo administratívnych povinností. V prípade nezáujmu štátu by tento priestor mohla využiť napr. organizácia Slovak Business Agency (SBA), ktorá by mohla zmapovať všetky spomínané povinnosti vzťahujúce sa na najčastejšie a najpočetnejšie podnikateľské subjekty.

Časté zmeny zákonov

Výrazný problém predstavujú aj časté zmeny zákonov, ktoré spôsobovali problémy 40 % opýtaných respondentov. Jestvuje nevyvrátiteľná súvislosť medzi frekvenciou zmien v legislatíve ovplyvňujúcej podnikanie a nevyhnutnosťou vyplývajúcou pre podnikateľa, aby mal o týchto zmenách aspoň základný prehľad a vyhol sa tak nepriamemu porušovaniu zákonov. So zabezpečením prehľadnosti súvisí časová náročnosť spojená so sledovaním zmien v právnych normách, ktorá sa napokon odzrkadľuje aj vo finančnej stránke, lebo má pre podnikateľa podobu ušlého času, ktorý mohol sám, príp. jeho zamestnanci vynaložiť na inú produktívnu činnosť. Vznikajú náklady na školenia či na iné zdroje, ktoré informujú o zmenách v zákonoch, náklady na využívanie služieb externých organizácií, ktoré túto záťaž znášajú namiesto podnikateľa. Podľa realizovaného prieskumu Združenia mladých podnikateľov Slovenska (ZMPS) patrí častá zmena legislatívy a frekvencia jej zmien medzi najzávažnejšie prekážky podnikania na Slovensku; v uvedenom prieskume sa umiestnila na treťom mieste. [8, 9]

Tab. č. 4

Zákony zásadne ovplyvňujúce podnikanie a početnosť ich zmien za obdobie 2013 – 2016 [9]

Názov právneho predpisu	2013	2014	2015	2016
Obchodný zákonník	3	1	3	3
Zákon o dani z pridanej hodnoty	3	2	2	5
Zákon o dani z príjmov	3	3	6	3
Zákon o používaní elektronickej registračnej pokladnice	2	2	3	1
Zákon o správe daní (daňový poriadok)	2	4	4	4
Zákon o účtovníctve	0	1	2	3
Zákon o obchodnom registri	2	2	2	3
Zákon o sociálnom poistení	3	5	7	6
Zákon o zdravotnom poistení	5	3	6	7
Zákonník práce	2	3	4	3
Počet noviel zákonov za daný rok	25	26	39	38
Priemerný počet noviel zákonov v jednom mesiaci	2,08	2,17	3,25	3,17

Prameň: [5].

Na základe týchto skutočností dochádza v podnikateľskom prostredí k prípadom nie schválneho porušovania zákonov, a to z nasledujúcich dôvodov:

- zákony nie sú jednoznačné
- zákony sa prijímajú bez konzultácie s podnikateľmi
- časté zmeny zákonov
- neposudzuje sa vplyv zákonov na podnik a jeho prostredie
- poctivý podnikateľ je v nevýhode
- ťažko zistiť všetky príslušné zákony
- úradníci nepomáhajú sa zorientovať
- nerealizovateľné požiadavky zákonov.

Z tohto dôvodu by bolo vhodné, aby sa zákonodarcovia dohodli na „pravidelnom“ schvaľovaní legislatívnych nariadení, ktoré by sa uskutočňovali v určitých pravidelných úsekoch, čím by sa zvýšila prehľadnosť zmien.

Vymožitelnosť práva súdmi

Podľa autorov Ficová, Cirák a Fekete [4] neexistuje jasné pomenovanie vymožitelnosti práva, v našej spoločnosti však prevláda názor, že je jedným z princípov právneho štátu a patrí ku kľúčovým predpokladom trhovej eko-

nomiky. Fungovanie vymožitelnosti práva je postavené na správnom fungovaní orgánov ochrany práva, ako aj inštitúcií, ktoré vynútiteľnosť práva zabezpečujú. Nedostatočnú vymožitelnosť práva pociťuje verejnosť ako neefektívnosť súdnictva, spochybňovanie nezávislosti súdov a pod. Dá sa preto predpokladať, že aj z tohto dôvodu viac ako 36 % respondentov považuje vymožitelnosť práva za podstatnú prekážku, ktorá im bráni ich podnikateľskej činnosti. Vo väčšine prípadov ide o majetkovoprávne spory (poľnohospodárstvo).

Korupcia

Predstavuje vážnu a dlhodobú prekážku, s ktorou sa každodenne zaoberá nielen podnikateľský sektor, ale aj štátna a verejná správa. V celosvetovom rebríčku Indexu vnímania korupcie sa Slovensko nachádzalo na chvoste 1. tretiny štátov zo 168 štátov. [4] Na riešenie tejto prekážky vyvíja úsilie aj vláda SR.

Kvalita pracovnej sily

Podnikateľské subjekty sa okrem povinností vyplývajúcich z prijímania nových pracovných síl stretávajú s problémom zabezpečenia dostatočne kvalifikovanej sily a jej samostatnosti. Najväčšie problémy pri potenciálnych a nových zamestnancoch:

- nedostatok samostatnosti
- nepripravenosť absolventov škôl na prax
- nedostatok ľudí s potrebnou kvalifikáciou
- neprispôsobilosť pracovným nárokom
- prehnané mzdové nároky
- slabá znalosť cudzích jazykov
- pracovníci zneužívajú zákonnú ochranu
- neochota pracovať nadčas
- neschopnosť pracovať s počítačom. [8, 9]

Nedostupnosť úverov

Ako uvádza Jeck [6], finančné zdroje sú kľúčovým faktorom rozvoja každého veľkého, stredného alebo malého podniku, a ich nedostatok predstavuje vážnu

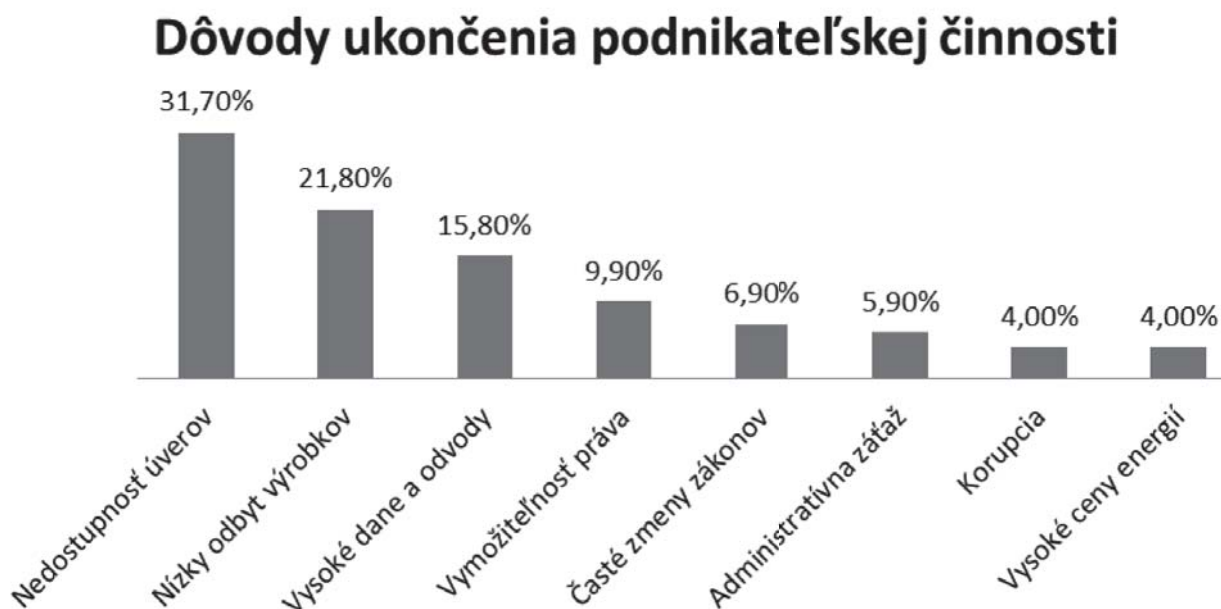
prekážku ďalšieho rozvoja. Z častého dôvodu nízkej dostupnosti vlastných finančných zdrojov predstavujú pre MSP externé zdroje financovania v podobe bankových úverov dominantný zdroj finančných prostriedkov. Získanie týchto finančných zdrojov je častokrát pre MSP obťažnejšie ako pre veľké podniky, a to z dôvodu vyššej miery zanikania podnikateľských subjektov. Aj napriek týmto skutočnostiam a vysokej zraniteľnosti MSP v turbulencii na úverových trhoch majú MSP relatívne vysoký podiel na celkových podnikových úveroch. [5, 6]

Vysoké ceny energií

Každoročnou témou MSP sú ceny energií a ich regulácia. Táto problematika aj pri enormnej snahe všetkých dotknutých prináša konflikty s verejnosťou.

Prekážky, ktoré v prieskume uviedli respondenti, vytvárajú nepriaznivé podmienky na rozvoj podnikateľského prostredia a na základe týchto skutočností vznikajú dôvody (pozri graf č. 4), pre ktoré sa podnikateľské subjekty rozhodnú ukončiť svoju podnikateľskú činnosť.

Graf č. 4

Prameň: vlastné spracovanie.

K dôvodom, ktoré najviac ovplyvňujú podnikateľské subjekty ukončiť svoju podnikateľskú činnosť, patrí najmä nedostupnosť úverov, ktorú označilo viac ako 30 % opýtaných respondentov. K ďalším nie menej závažným dôvodom patrí nízky odbyt výrobkov a vysoké daňové a odvodové zaťaženie.

nie, ktoré trápia malých a stredných podnikateľov dlhodobo a zapríčiňujú ich skorý zánik. Na základe údajov z Eurostatu [3] patrí Slovensko v porovnaní s krajinami EÚ ku krajinám s nadpriemerným podielom vzniknutých a zároveň zaniknutých subjektov s najnižšou mierou prežitia, t. j. 2 roky.

Návrh riešení na rozvoj MSP

Na základe zistených prekážok, vyskytujúcich sa v podnikateľskom prostredí MSP, je potrebné navrhnúť riešenia, ktoré budú nápomocné v rozvoji každého podnikateľského subjektu bez ohľadu na odvetvie, v ktorom pôsobia.

Navrhované riešenia ovplyvňujúce rozvoj MSP predstavujú nasledujúce oblasti:

Bankový sektor

- dostupnosť úverov sa odvíja od obrátov konkrétneho podnikateľského subjektu. Pokiaľ subjekt nemá zabezpečený odbyt svojich výrobkov a služieb, nedokáže vytvoriť finančný obrat spoločnosti;
- dĺžka splácania – ak sa aj spoločnosť dostane z problému finančného obratu, likviduje ho dĺžka splácania úveru, t. j. vysoká percentuálna zaťaženosť úrokovej sadzby v rámci úveru;
- výška zabezpečenia – pri 99,99 % si banka poväčšine vyžaduje 120 % krytie úveru žiadateľom, aj keď výška požičanej sumy tvorí 60 % požičanej sumy z hodnoty krytia.

Návrh riešení:

- dlhšia doba splatnosti úveru,
- schválená výška poskytnutého úveru,
- zníženie úrokovej sadzby.

V prípade schválenia navrhovaných riešení dostanú MSP väčší priestor na realizáciu svojich cieľov za výhodnejších podmienok.

Účasť v tendroch

Ak spoločnosť nespĺňa nastavené podmienky tendra, v prvom rade obrat, výšku zabezpečenia, kvalifikovanú pracovnú silu atď., nedokáže zabezpečiť produktivitu.

Návrh riešení:

- úprava podmienky stanovujúcej účasť v tendroch,
- vyššia transparentnosť,
- vytvorenie konzorcia subdodávateľských firiem.

Zabezpečovanie

- zmluvných partnerov a zákaziek – vznikajú nevýhodné podmienky konkrétnych zazmluvnení, ktoré vyplývajú zo zmlúv medzi odberateľom a dodávateľom. Vo väčšine prípadov ide o neprimerane dlhú dobu splatnosti faktúr.

Návrh riešení:

- pomoc štátu pri vyhľadávaní odberateľov,
 - prezentácia spoločnosti na internete,
 - vytvorenie databázy potenciálnych odberateľov,
 - zahraničné dodávateľsko-odberateľské vzťahy
- kvalifikovanej pracovnej sily – v ostatnom čase MSP pociťujú nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily vo svojich krajoch. Poväčšine je to spôsobené odchodom potenciálnych zamestnancov vo všetkých odvetviach za lepšími pracovnými podmienkami do viac rozvinutých častí Slovenska a do zahraničia. Je potrebné si uvedomiť, že ak štát v tomto prípade nevytvorí dostatočne vhodné podnikateľské prostredie pre MSP v rámci všetkých krajov SR, MSP nedokážu zabezpečiť vhodné prostredie na sebarealizáciu a naplnenie vlastných potrieb pre zamestnancov, čo je vo väčšine prípadov hlavným motivačným prostriedkom pre návrat kvalifikovanej pracovnej sily.

Návrh riešení:

- väčšia podpora duálneho vzdelávania,
- absolventská prax,
- udržiavanie a obnovovanie kvalifikácie priebežným vzdelávaním.

Riešenie nezamestnaneckej otázky menej kvalifikovanej pracovnej sily

Napriek tomu, že štát a konkrétne úrady práce, sociálnych vecí a rodiny disponujú nástrojmi aktívnych opatrení [7], klesá nezamestnanosť na Slovensku veľmi pomaly. Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny ponúkajú nástroje aktívnych opatrení na trhu práce, no potenciálnych záujemcov opäť

odrádza množstvo nutnej administratívy, ktorá je však v konečnom dôsledku potrebná pre ÚPSVaR pri spracúvaní informácií a výstupov.

Návrh riešení:

- zjednodušenie agendy úradov práce pre podniky vytvárajúce nové pracovné miesta,
- dlhodobejšie financovanie novovytvorených pracovných miest,
- zamedzenie poberania sociálnej dávky od štátu osobám, ktoré sa dlhodobo odmietajú začleniť do pracovného prostredia,
- podpora novovzniknutých podnikateľských subjektov z radov dlhodobo nezamestnaných.

Začlenením predkladaných návrhov v MSP sa vo výraznej miere podporí jeho rozvoj a tým sa prispeje ku kvalitnejšej tvorbe podnikateľského prostredia tak v rámci Slovenskej republiky, ako aj v menej rozvinutých krajoch.

Vyriešeniu niektorých problémov môže pomôcť materiál z programu rokovania Vlády SR, ktorým je Správa o stave podnikateľského prostredia v Slovenskej republike predložená MH SR. V nej sa uvádzajú najvýznamnejšie legislatívne zmeny ovplyvňujúce podnikateľské prostredie, ktoré otvárajú priestor pre ďalší kvalitatívny nárast konkurencieschopnosti a voľného trhu. [11] To ako tieto zmeny ovplyvnia a zasiahnu podnikateľské prostredie a v akom rozsahu ukáže pravdepodobne až čas a prax.

Záver

MSP tvoria približne 99,9 % podiel z celkového počtu podnikateľských subjektov, ktoré zabezpečujú pracovné príležitosti výraznej časti aktívnej pracovnej sily a významne sa podieľajú na tvorbe pridanej hodnoty. Viac ako tri štvrtiny MSP je aktívnych v odvetviach, ako obchodné služby, obchod, stavebníctvo a priemysel. [13] Môžeme skonštatovať, že v oblasti znižovania prekážok vplyvajúcich na MSP existuje široký priestor na zlepšovanie, a to predovšetkým v oblasti daňového odvodového zaťaženia zamestnancov, ale aj znižovania množstva administratívnych a poplatkových povinností. Realizovaný kvalitatívny prieskum potvrdil, že mnohí podnikatelia sú si vedomí svojej úlohy v rámci spoločnosti a vynakladajú nemalé úsilie na udržanie svojich podnikateľských činností, avšak uvítali by lepšie podnikateľské prostredie zo strany štátu.

Literatúra

[1] CORRUPTION PERCEPTIONS INDEX 2015. [cit. 2017-10-20]. Dostupné na:

<https://www.transparency.org/cpi2015>

- [2] DEFINOVANIE MIKROPODNIKOV, MALÝCH A STREDNÝCH PODNIKOV, KTORÉ PRIJALA KOMISA. 2003. Výňatok z odporúčania Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o definícii malých a stredných podnikov (Ú. v. ES L 124, 20,5,2003, s. 36. [cit. 2017-10-20]. Dostupné na: http://www.sbagency.sk/sites/default/files/011_definicia_msp.pdf
- [3] EUROSTAT. [cit. 2017-10-20]. Dostupné na: <http://ec.europa.eu/eurostat>
- [4] FICOVÁ, S. – CIRÁK, J. – FEKETE, I. 2010. Teoretické vymedzenie pojmu vymožitelnosť práva. Záverečná štúdia „Vymožitelnosť práva v Slovenskej republike“. Pezinok: Justičná akadémia Slovenskej republiky, 2010. 9 – 64. ISBN 978-80-970207-2-9.
- [5] IVANOVÁ, P. Bankový a podnikový sektor a hrozba ďalšej bubliny finančného sektora. In: HN blogy [elektronický zdroj]. Bratislava: MAFRA Slovakia, 2015. [cit. 2017-10-20]. Dostupné na: <http://blogy.hnonline.sk/pavlina-ivanova/bankovy-a-podnikovy-sektor-a-hrozba-dalsej-bubliny-financneho-sektora-6-cast>
- [6] JECK, T. 2014. Malé a stredné podniky na Slovensku a v Európskej únii: bariéry, financovanie a inovačné správanie. In: *Working papers*, 67. [cit. 2017-10-20]. Dostupné na: http://www.ekonom.sav.sk/uploads/journals/268_wp67jeck.pdf
- [7] NÁSTROJE AKTÍVNYCH OPATRENÍ NA TRHU PRÁCE. [cit. 2017-10-20]. Dostupné na: http://www.upsvar.sk/sluzby-zamestnanosti/nastroje-aktivnych-opatreni-na-trhu-prace.html?page_id=13313
- [8] SLOVAK BUSINESS AGENCY. 2016. Malé a stredné podnikanie v číslach v roku 2015. 2016. [cit. 2017-10-20]. Dostupné na: http://www.sbagency.sk/sites/default/files/msp_v_cislach_v_roku_2015_0.pdf
- [9] SLOVAK BUSINESS AGENCY. 2017. Analýzy finančného zaťaženia podnikania. 2017. [cit. 2017-10-20]. Dostupné na: http://www.sbagency.sk/sites/default/files/file/sba_analyza_financneho_zatazenia-fin.pdf
- [10] VEBER, J. – SRPOVÁ, J. a kol. 2005. *Podnikání malé a střední firmy*. Praha : Grada, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1069-2.
- [11] SPRÁVA O STAVE PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA V SLOVENSKEJ REPUBLIKE, [cit. 2017-10-20]. Dostupné na: http://www.rokovania.sk/File.aspx/View-DocumentHtml/Mater-Dokum-205828?prefixFile=m_
- [12] ŠTATISTICKÝ ÚRAD SR. [cit. 2017-10-20]. Dostupné na: slovak.statistics.sk
- [13] TAUŠOVÁ, M. – ČULKOVÁ, K. – CSIKÓSOVÁ, A. 2013. Using of information and communication technologies in SMEs at the development of Slovakia region. In: SGEM 2013 : 13th International Multidisciplinary Scientific Geoconference. Volume 1. Sofia : STEF92 Technology Ltd, 2013 S. 287-294. - ISSN 1314-2704.